

Konferencijos ir seminarai

XXII Europos archeologų asociacijos kongresas Vilniuje

Europos archeologų asociacijos (toliau – EAA) kongresas – vienas didžiausių humanitarinių mokslų renginių Europoje, kasmet vykstantis vis kitoje žemyno šalyje ir pritraukiantis vidutiniškai 1 700–2 500 dalyvių iš daugiau nei 50-ies pasaulio šalių. Lietuvos archeologai turėjo garbę šią tarptautinę bendruomenę pasveikinti Vilniuje, XXII Europos archeologų asociacijos kongrese (toliau – EAA kongresas), vykusiame 2016 m. rugpjūčio 31–rugsėjo 4 d. Vilniaus universitete ir kitose sostinės erdvėse.

Renginio iniciatorė ir pagrindinė koordinatore – Europos archeologų asociacija. Tai 1994 m. įkurta demokratiška, visuomeninė organizacija, vadovaujama EAA prezidento ir tarybos, vienijanti daugiau kaip 11 000 individualių ir kolektyvinių narių iš 60 pasaulio šalių. EAA tikslai – kelti archeologinių tyrimų mokslinį lygį, skatinti archeologinės informacijos sklaidą ir mainus, populiarinti archeologinį paveldą ir archeologijos mokslą plačiajai visuomenei, taip pat išlaikyti vienodą visų Europos šalių archeologinių tyrimų standartą, mokslinę autorystę ir etikos kodekso laikymąsi, suvienyti Europos archeologus ir jų atstovaujamas institucijas bendriems tikslams, darbams, projektams. Vienas iš būdų siekti minėtų tikslų – bendrauti gyvai, t. y. organizuoti kasmetinius susitikimus – kongresus. EAA kongresai ilgainiui tapo svarbiausiu ir itin laukiamu šios organizacijos renginiu, kurio devizas – tarptautiškumas ir tarpdalykiškumas. Kiekvienais metais suvažiavimas suburia Europos archeologijos mokslininkų ir kitų tarpdisciplininių mokslų tyrėjų, ekspertų bendruomenę, siekiančią pristatyti aktualiausius atstovaujamo mokslo sričių tyrimų rezultatus. Dalyviai – tai įvairių sričių ekspertai, tyrėjai, bibliotekų, leidyklų, įvairių mokslo ir kitų įstaigų atstovai, mokslinius pranešimus skaito daugiau nei 800 Europos mokslininkų ir kviestinių svečių, informacinius standus pristato jaunieji tyrėjai.

Jau 22-us metus iš eilės organizuojamas tarptautinis kongresas apėmė daugybę Europos šalių ir

1 lentelė. Europos archeologų asociacijos kongresų sąrašas

Miestas	Metai
Liubiana	1994
Santjago de Kompostela	1995
Ryga	1996
Ravena	1997
Geteborgas	1998
Bornmutas	1999
Lisabona	2000
Eslingenas	2001
Tesalonikai	2002
Sankt Peterburgas	2003
Lionas	2004
Korkas	2005
Krokuva	2006
Zadaras	2007
Malta	2008
Riva del Garda	2009
Haga	2010
Oslas	2011
Helsinkis	2012
Pilzenas	2013
Stambulas	2014
Glazgas	2015
Vilnius	2016
Mastrichtas	2017
Barselona	2018
Bernas	2019
Budapeštas	2020

garsiausių miestų, kuriuose veikia aktyvios ir iniciatyvios archeologų bendruomenės (1 lentelė). Europos archeologų asociacijos kongresas, pirmą kartą įvykęs 1994 m. Slovėnijos sostinėje Liublianoje ir sutraukęs kiek daugiau nei 250 dalyvių, neilgai trukus tapo lyderiaujančiu archeologijos mokslo renginiu ne tik Europos žemyne. Lietuvos archeologijos draugija (toliau – LAD), nuo 2009 m. būdama kolektyvinė Europos archeologų asociacijos narė, 2012 m. balandžio

12 d. parengė ir išsiuntė oficialų LAD ir tuometinio Vilniaus mero Artūro Zuoko kvietimą vieną iš artimiausių EAA kongresų organizuoti Vilniuje. Miestas pasirinktas neatsitiktinai, nes turi ilgą akademinę istoriją skaičiuojantį Vilniaus universitetą, yra UNESCO pasaulio paveldo objektas. Dėl Vokietijos archeologijos instituto profesoriaus, tuometinio EAA prezidento prof. dr. Friedricho Lüth pasitikėjimo ir palaikymo tų pačių metų spalio 29 d. gautas oficialus Europos archeologų asociacijos raštiškas patvirtinimas, kad Vilnius – 2016 m. Europos archeologų sostinė.

Pasiruošimo darbai kelerius metus vyko ne vienoje Lietuvos archeologų vienijančioje institucijoje. Vien pagrindinių renginio organizatorių tapo Vilniaus universitetas, maloniai dalyvius priėmęs mokslinei renginio programai Istorijos, Filologijos ir Filosofijos fakultetuose ir skyręs 40 didžiausių auditorijų, kuriose vienu metu telpa daugiau nei 2 000 asmenų, mokslinei renginio programai įgyvendinti. Kiti lygiaverčiai partneriai – renginio iniciatorė Lietuvos archeologijos draugija ir pagrindinė vykdytoja VšĮ Kultūros paveldo akademija. Dvejus metus aktyviai veikė Mokslinis komitetas, sudarytas iš keturių EAA tarybos narių (Nurcan Yalman (Turkija); Maria Gurova (Bulgarija), Margaret Gowen (Danija), Alessandro Vanzetti (Italija)), Viduramžių archeologijos tyrimų bendrijos (MERC) atstovės Gitte Hansen (Norvegija) ir penkių Lietuvos mokslininkų – komiteto pirmininko prof. dr. Albino Kuncevičiaus, prof. Rimanto Jankausko, prof. Rimvydo Laužiko (Vilniaus universitetas), doc. dr. Audronės Bliujienės (Klaipėdos universitetas), dr. Gyčio Piličiausko (Lietuvos istorijos institutas). Moksliniam komitetui talkino devynių narių organizacinis komitetas, sudarytas iš Vilniaus ir Klaipėdos universitetų, Lietuvos nacionalinio muziejaus, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų, Lietuvos istorijos instituto ir VšĮ Kultūros paveldo akademijos atstovų.

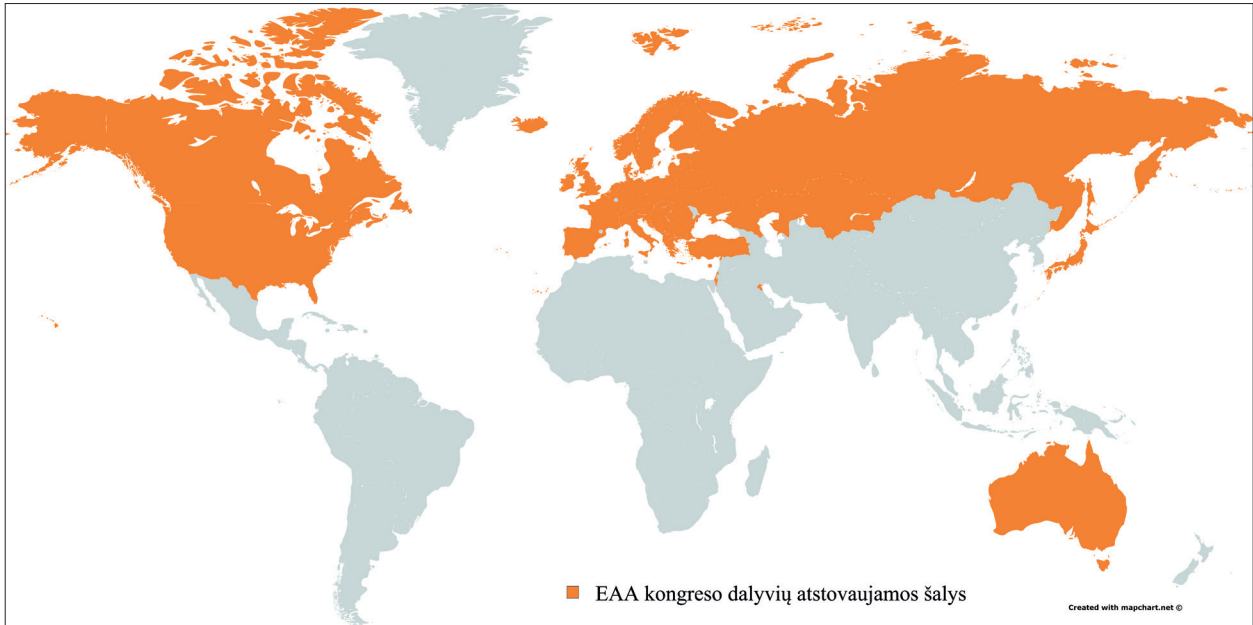
Parengiamųjų darbų buvo itin gausu. Tai ne tik renginio logistika, vietų renginiams paieška ir užsakymas, papildomo finansavimo renginiui bei renginio globėjų / rėmėjų paieška, išankstinis viešbučių rezervavimas, maitinimo kavos pertraukėlių metu organizavimas, renginio atributikos, suvenyrų, leidinių parengimas ir leidyba, bet ir ypač svarbūs, privalomi ir būtini tokio masto renginiui dalykai: internetinio puslapio sukūrimas, jo administravimas, registracijos

sistemos parengimas ir priežiūra bei kitos administracinės ir finansinės apskaitos veiklos. Tikimasi, kad internetinis EAA kongreso tinklalapis, kurio adresas www.eaavilnius2016.lt, veiks dar ilgą laiką ir saugos ten gausiai sukauptus informacijos klodus, mokslinių pranešimų tezes ir daugybę kitos archeologams ir svečiams naudingos informacijos.

BENDRA 22-OJO EAA KONGRESO STATISTIKA

Paaiškėjus, jog 22-ojo EAA kongreso ir kas ketverius metus vykstančio Pasaulinio archeologų kongreso (WAC-8), vyksiančio 2016 m. rugpjūčio 28–rugsėjo 2 d. senojoje Japonijos sostinėje Kiote, laikas sutampa, buvo nuogaustaujama, kad Vilniuje vykstantis renginys nesulauks rimtesnio mokslininkų dėmesio. Vis dėlto bendroji EAA renginio statistika pateisino tiek dalyvių, tiek organizatorių lūkesčius. EAA kongresas Vilniuje pritraukė 1 631 dalyvį iš 48 pasaulio valstybių (1 pav.). Kita vertus, tikėtina, kad Vilniuje vykusi renginio dalyvių gausumas yra gerokai mažesnis nei pastarųjų dvejų metų renginių Stambule (Turkija, 2014) ar Glazge (Jungtinė Karalystė, 2015) dėl Kiote vykusio renginio, ir yra artimesnis ankstesniems Pilzene (Čekija, 2013) ar Helsinkyje (Suomija, 2012) vykusiems kongresams (2 lentelė). 2016-ųjų metų kongrese oficialiai dalyvavo 1 476 asmenys, užsiregistravę konferencijos registracijos sistemoje, taip pat 48 parodų salės darbuotojai, 42 savanoriai, 7 nuolatiniai darbuotojai bei 55 kvietiniai svečiai. Žvelgiant į bendrą 22-ojo EAA kongreso dalyvių statistiką, didžiąją dalį bendro dalyvių skaičiaus sudarė mokslininkai iš Jungtinės Karalystės (14,8 proc.), Vokietijos (7,8 proc.), Lenkijos (7,1 proc.), Švedijos (6,2 proc.), Rusijos Federacijos (5,5 proc.) ir kitų šalių (2 pav.). Lietuva taip pat sulaukė mokslininkų iš Japonijos, Australijos, Kuveito, Kazachstano, Juodkalnijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Kosovo ir kitų mums menkai archeologijos mokslo požiūriu pažįstamų šalių. Organizatoriai juokavo, kad iš Europos šalių nėra atstovų tik iš Andoros ir Monako, t. y. nykštukinių Europos valstybių. Galima tyliai pasidžiaugti, kad Vilniuje buvo susirinkę daugiau archeologų nei tuo pat metu vykusiame pasaulio archeologų kongrese Kiote (Japonijoje).

Žvelgiant įdėmiau svarbu paminėti, jog 402 asmenys užsiregistravo kaip studentai, o 552 asmenys atvyko

1 pav. 22-ojo EAA kongreso dalyvių atstovaujama šalių žemėlapis

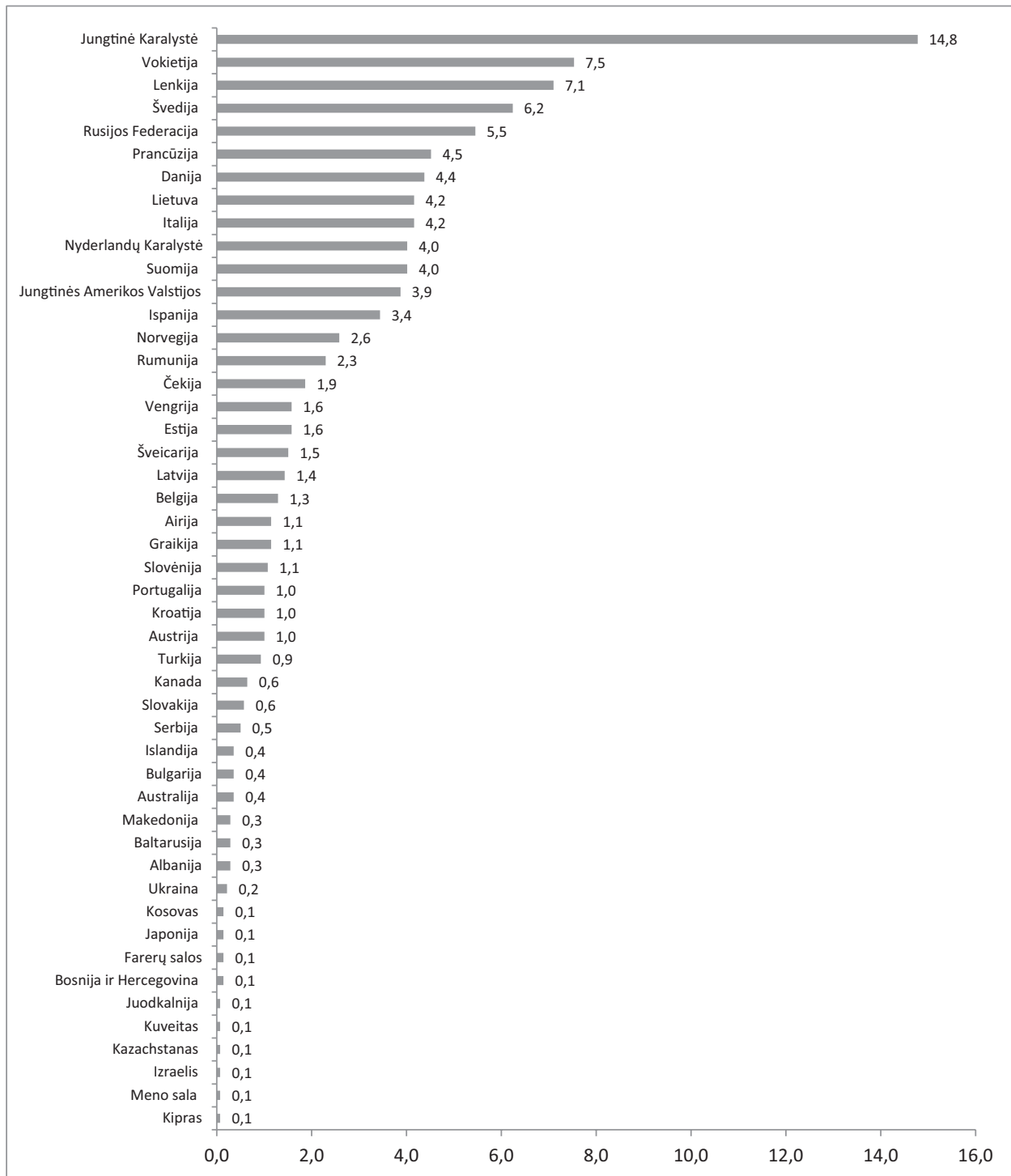
iš Rytų Europos kategorijai priklausančių šalių¹ (2 lentelė). Pastarasis skaičius yra itin aktualus formuojant EAA politiką ir strategiją, siekiant, kad EAA veikloje aktyviai dalyvautų kuo daugiau Rytų Europos šalių piliečių. Vilniuje vykusio kongreso metu 30,5 proc. bendro dalyvių skaičiaus sudarė Rytų Europos šalių mokslininkai, atvykę daugiausia iš Lenkijos, Rusijos Federacijos, Lietuvos, Vengrijos, Estijos ir kitų šalių, t. y. buvo pasiektas vienas geriausių rodiklių konferencijų istorijoje (3 pav.). Neabejotinai tam didelę įtaką turėjo *Wenner-Gren* fondo (JAV) finansinė parama konferencijos dalyviams, kompensuojanti atvykstantiesiems iš Centrinės ir Rytų Europos šalių dalį konferencijos mokesčių ir kelionės išlaidų. Fondo paramą gavo 101 asmuo iš 19 valstybių, daugiausia iš Lenkijos, Rusijos Federacijos, Rumunijos, Estijos, Vengrijos, Kroatijos ir kitų.

Neatskiriama EAA kongreso dalis – savanoriai. Renginys Vilniuje sutelkė 42 savanoriškai dirbančius asmenis, kurių 50 proc. sudarė studentai ar mokslininkai iš 11 šalių: Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Prancūzijos, Lenkijos, Italijos, Estijos, Slovakijos, Šveicarijos, Čekijos, Ispanijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų. Taip EAA skatina jaunosius mokslininkus įsitraukti į jos veiklą, suteikia jiems dvejų metų narystę ir kitas privilegijas. Be gausaus būrio savanorių tokio masto renginiai yra sunkiai įgyvendinami, todėl savanoriams buvo skiriama daug dėmesio, pagalba ir neišsenkamos padėkos.

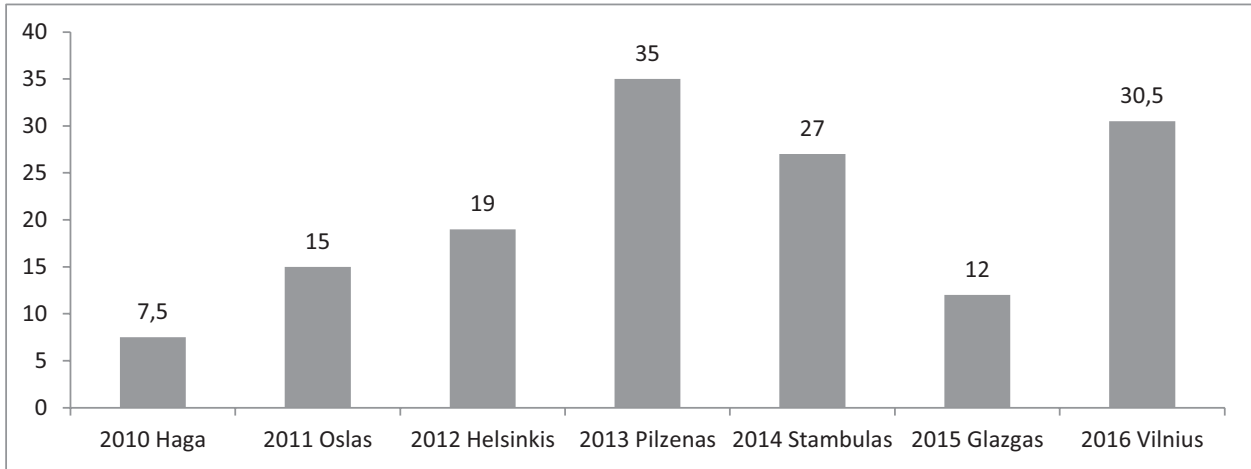
2 lentelė. Europos archeologų asociacijos kongresų dalyvių statistika

Miestas	Metai	Bendras dalyvių skaičius	Studentų skaičius	Rytų Europos šalių dalyvių skaičius
Korkas	2005	681	130	92
Krokuva	2006	778	273	221
Zadaras	2007	604	140	251
Malta	2008	630	–	147
Riva del Garda	2009	671	–	134
Haga	2010	1 026	74	137
Oslos	2011	835	143	138
Helsinkis	2012	1 156	232	181
Pilzenas	2013	1 283	333	466
Stambulas	2014	2 110	525	561
Glazgas	2015	2 020	541	263
Vilnius	2016	1 476	402	552

¹ Vadovaujantis EAA narystę reglamentuojančiais nuostatais, Rytų Europos šalių kategorijai priklauso: *Albanija, Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Bosnija ir Hercegovina, Bulgarija, Kroatija, Čekija, Estija, Makedonija, Gruzija, Vengrija, Kazachstanas, Kirgizija, Latvija, Lietuva, Juodkalnija, Lenkija, Moldova, Kosovas, Rumunija, Rusijos Federacija, Serbija, Slovakija, Slovėnija, Tadžikistanas, Turkija, Turkmėnistanas, Ukraina, Uzbekistanas.*

2 pav. Bendroji 22-ojo EAA kongreso dalyvių skaičiaus statistika (procentinė išraiška)

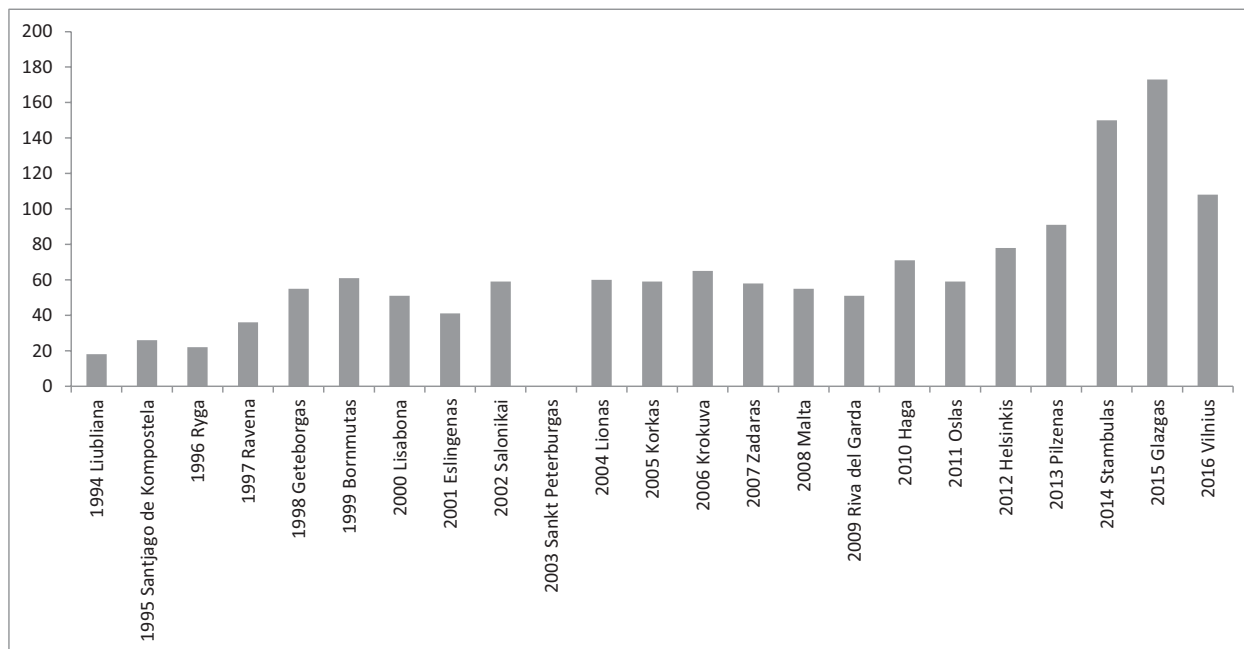

3 pav. Rytų Europos šalių dalyvių statistika (procentinė išraiška)

Mokslinė 22-ojo EAA kongreso programa

Šio kongreso mokslinės programos šerdimi tapo mokslinio komiteto sudarytos ir patvirtintos šešios pagrindinės mokslinės temos:

1. *Archeologinių šaltinių interpretavimas (35 sesijos)*. Tema kvietė diskutuoti apie technologinius, statistinius, tipologinius ir kito pobūdžio tyrimus bei metodologiją, gautų rezultatų interpretaciją. Todėl šia tema buvo didžiulė sesijų ir pranešimų įvairovė, nuo pirmojo pogrupio, kur buvo kalbama apie ornitologinius tyrimus (17 pranešimų), iki *Homo Ludens medievalis*, pristatančio žaidimus viduramžiais (10 pranešimų), nuo metalo dirbinių (30 pranešimų) iki archeologinių vizualių projektų pristatymo (13 pranešimų). Tai daugiausia mokslininkų susidomėjimo 2016-aisiais metais sulaukusi tema.
2. *Archeologinio paveldo vadyba (21 sesija)*. Analižuotos kultūros paveldo konservavimo ir restauravimo, teisinės aplinkos, „gelbėjamosios“ ir preventinės archeologijos, muziejų veiklos, turizmo skatinimo temos. 1992 m. Europos Tarybos narės ir kitos valstybės pasirašė Europos archeologinio paveldo apsaugos konvenciją. Taigi, 2017-aisiais metais bus 25 metai, kai juridškai siekiama suvienodinti archeologinio paveldo išsaugojimą, todėl daug dėmesio buvo skirta šiai tematikai, o 23-iajame EAA kongrese organizuojama savarankiška mokslinė tema, skirta minėtos konvencijos sukakčiai.
3. *Teorinės ir metodologinės archeologinių tyrimų perspektyvos (16 sesijų)*. Šia tema buvo siekiama atkreipti dėmesį į pelno nesiekiančių organizacijų, asociacijų ir bendruomenių veiklas, mokslininkų indėlį į įvairius socialinius, kultūrinius, ekonominius ir industrinius procesus, diskutuojama istorinės atminties ir identiteto klausimais, dalyviai buvo aktyviai kviečiami prisidėti prie Horizon 2020, COST ir kitų tarptautinių programų įgyvendinimo.
4. *Baltijos jūros regiono archeologija (12 sesijų)*. Tema buvo pristatyta dviem galimais aspektais – geografiniu ir kultūriniu. Ji buvo pasiūlyta ir mokslinio komiteto patvirtinta tik po ilgų diskusijų ir įrodinėjimų, kad bus pakankamai populiaru ir plati, skirta nagrinėti centrinės, šiaurinės ir rytinės Europos regionų archeologiją kuo platesnėse chronologinėse ribose. Džiugu tai, kad tema išties susilaukė didelio mokslininkų susidomėjimo. Tarp klausytojų buvo itin populiarios sesijos, skirtos piliakalnių tyrimams (12 pranešimų), kraštovaizdžio archeologiniams tyrimams (15 pranešimų) ir kt.
5. *Mokslas ir tarpdiscipliniškumas archeologijoje (17 sesijų)*. Tema buvo skirta aktualinti naujų technologijų ir metodų (fizikinių, cheminių ir pan.) taikymo archeologijoje svarbą. Itin daug dėmesio skirta įvairių laikotarpių individų bioarcheologiniams tyrimams, nuo kremacijos metu išlikusių kaulų iki DNR genetinių problemų sprendimo.
6. *Archeologija „be sienų“ (17 sesijų)*. Tema subūrė mokslininkus, kurių tyrimai apima arba yra svarbūs labai plačiam regionui, kuris nesutampa su dabartinėmis susiklosčiusiomis tematinėmis „sienomis“. Sesijose mokslininkai diskutavo globalaus masto –

4 pav. EAA kongresų priimtų mokslinių sesijų statistika

kultūrinės sąveikos, kultūrinių identitetų, kompleksiniais mobilumo ir socialiniais – klausimais.

Konferencijos dalyviai turėjo galimybę siūlyti smulkesnes mokslines sesijas viena iš šių temų. Sesijų, kaip ir žodinių bei stendinių pranešimų, geografija apėmė ne tik Europos žemyną, o chronologija – nuo seniausių, t. y. priešistorės, laikų, iki Pirmojo ir Antrąjo pasaulinių karų, pokario Lietuvos partizanų vietų tyrimų. 2016 m. sesijų organizatoriai, kuriuos sudarė 2–5 asmenys iš mažiausiai dviejų skirtingų šalių, moksliniam komitetui svarstyti pateikė 124 mokslinių sesijų projektus. Dalies sesijų projektų nepatvirtinus ar nesusirinkus pakankamo pranešimų skaičiaus joms vykti, tos sesijos nebuvo įtrauktos į EAA kongreso mokslinę programą. Dėl šios priežasties galutinėje EAA kongreso programoje vyko 108 įvairaus ilgio ir formato mokslinės sesijos, iš jų – 7 apskritojo stalo diskusijos (4 pav.). Vykdamas trijų dienų mokslinę programą, vienu metu lygia greta vyko 22 mokslinės sesijos. Itin populiarios ir aktualios tapo ir atviros diskusijos „EAA politinė strategija“ ir „Brexit“ klausimui skirta EAA prezidento vadovaujama sesija. Jose buvo kalbama apie Europos Sąjungos finansuojamus projektus, kuriuose buvo ir yra ypač aktyvūs bei potencialiai labai stiprūs Jungtinės Karalystės archeologai ir juos telkiančios institucijos.

Antrajame mokslinės programos sudarymo etape komitetui dalyviai pateikė 1 517 mokslinių pranešimų santraukų, kurias vertino ir sesijų programą rengė jas organizuojančių mokslininkų grupės. Bendras žodinių pranešimų, nuskambėjusių EAA kongreso Vilniuje mokslinėje programoje, skaičius – 1 177 vnt. Be to, parodų salėje pristatyti ir eksponuoti 193 stendiniai pranešimai (3 lentelė). Konferencijos dalyvių pranešimų tezės sutilpo daugiau kaip 700 puslapių apimties, didelio formato knygoje, tapusioje puikiu tezių, mokslinių pasiekimų ir idėjų rinkiniu archeologijos, paveldosaugos paskaitoms ir seminarams, projektams.

EAA kongreso mokslinę programą papildė parodų salė, kurioje informacinius standus eksponavo 25 žymiausios pasaulio mokslo įstaigos (*Cambridge University, Oxford University, Newcastle University*), įstaigų ir įmonių atstovai, teikiantys technologines inovacijas (*Beta Analytic, SENSYS Sensorik & Systemtechnologie, Daiichigosei*), leidyklos (*Antiquity, Archaeolingua Foundation, Archaeopress, BAR Publishing, Brepols Publishers, Equinox Publishing, Routledge – Taylor and Francis Group, Willey*), asociacijos ir institutai (*Archaeological Institute of America, Chartered Institute of Archaeologists, Society for American Archaeology, EAA*). Parodų salėje stenduose savo archeologinius leidinius taip pat eksponavo Vil-

3 lentelė. Bendroji Europos archeologų asociacijos kongresų statistika

Miestas	Metai	Bendras dalyvių skaičius	Pateiktų sesijų skaičius	Patvirtintų sesijų skaičius	Lygiagrečiai vykstančių sesijų skaičius	Žodinių pranešimų skaičius	Bendras pranešimų skaičius vienam dalyviui	Stendinių pranešimų skaičius	Stendinių pranešimų skaičius vienam dalyviui	Atidarymo ceremonijų dalyvių skaičius
Liubiana	1994	250		18	6					
Santiago de Compostela	1995			26						
Ryga	1996			22						
Ravena	1997			36						
Geteborgas	1998			55						
Bornmutas	1999			61						
Lisabona	2000	500		51		300		25		
Eslingas	2001			41						
Salonikai	2002			59						
Sankt Peterburgas	2003									
Lionas	2004			60						
Korkas	2005	681		59	12	460	0,675477239	26	0,038179148	
Krokuva	2006	745	60	65	16	600	0,805369128	21	0,028187919	
Zadaras	2007	605	63	58	13	500	0,826446281	44	0,072727273	
Malta	2008	581		55	11	490	0,843373494	28	0,048192771	
Riva del Garda	2009	671		51	12	474	0,706408346	69	0,102831595	250
Haga	2010	1026	83	71	16	536	0,522417154	64	0,062378168	610
Oslos	2011	835	63	59	14	490	0,586826347	90	0,107784431	400
Helsinkis	2012	1 156	104	78	18	700	0,605536332	80	0,069204152	
Pilzenas	2013	1 283	119	91	18	954	0,743569758	195	0,151987529	520
Stambulas	2014	2 110	159	150	40	1 929	0,914218009	267	0,126540284	400
Glazgas	2015	2 020	185	173	35	1 600	0,792079208	300	0,148514851	720
Vilnius	2016	1 476	124	108	22	1 177	0,797425474	193	0,130758808	700

niaus ir Klaipėdos universitetai, Vilniaus dailės akademijos leidykla, Lietuvos istorijos institutas ir Lietuvos nacionalinis muziejus.

LIETUVOS MOKSLININKAI 22-AJAME EAA KONGRESE

22-asis EAA kongresas sutraukė ir gausų Lietuvos mokslininkų būrį – 59 pranešėjus, atstovaujančius 11 šalyje veikiančių mokslo institucijų. Iki pastarųjų metų daugiausia Lietuvos mokslininkų buvo dalyvavę 2014 m. Stambule, Turkijoje, vykusiame EAA kongrese, sulaukusiame apie 30 mokslininkų iš mūsų šalies. 2016-aisiais metais Lietuvos archeologai tarptautinei bendruomenei pristatė 47 žodinius bei 10 stendinių pranešimų. Net 22 mokslinius pranešimus perskaitė Vilniaus universiteto mokslininkai ir studentai, 12 – Lietuvos istorijos instituto, 8 – Klaipėdos universiteto atstovai ir 15 muziejų bei kitų institucijų archeologai. Pranešimai apėmė visus archeologinius laikotarpius, tačiau daugiausia skaitovų ir klausytojų dėmesio susilaukė ketvirtoji mokslinė sesija *Baltijos jūros regiono archeologija*, kurioje buvo perskaityta net 17 iš 57 visų Lietuvos mokslininkų pranešimų Rytų Baltijos regiono tyrimų problematikos temomis.

Dalis mūsų šalies archeologų pasinaudojo galimybe kartu su užsienio kolegomis vadovauti individualioms mokslinėms sesijoms. Net 14 Lietuvos archeologų dalyvavo organizuojant sesijas, atrenkant pranešimus ir moderuojant sesijas. 2016 m. sesijų organizatoriais tapo 6 Lietuvos istorijos instituto, 2 Vilniaus universiteto, 2 Klaipėdos universiteto mokslininkai bei po vieną Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų, Kauno technologijos universiteto, VŠĮ Vita Antiqua atstovą.

Vilniaus universiteto doc. dr. Algimantas Merkevičius organizavo dvi mokslines sesijas: *The Materiality of Cultural Contact. The Bronze Age in The Baltic Sea Region* (TH4-04, kartu su V. Lang (Estija), H. Martinsson-Wallin (Švedija), U. Sperling (Vokietija)) bei *Archaeology, Language and Genetics: in Search of The Indo-Europeans* (TH5-17, kartu su I. Merkyte, K. Randsborg (Danija)). Doktorantė Virginija Rimkutė kartu su A. Tomsons iš Latvijos organizavo sesiją *Experimental Archaeology: Techniques and Technologies* (TH6-16).

Neabejojama, kad Lietuvos mokslininkams ir studentams tai buvo puiki galimybė ne tik pristatyti savo atliktamus tyrimus ir jų rezultatus tarptautinei bendruomenei, bet ir pajusti didelio masto archeologinio renginio nuotaiką, susipažinti su pasaulinėmis aktualijomis ir užmegzti pažintis su užsienio kolegomis.

SOCIALINĖ 22-OJO EAA KONGRESO PROGRAMA

Įgyvendinant 22-ojo EAA kongreso socialinę programą, gana griežtai reglamentuotą EAA renginių organizavimo gairėse, dalyviai turėjo galimybę aplankyti aštuonis įvairaus pobūdžio ir tematikos renginius. Dalis renginių buvo atviri visiems EAA kongreso dalyviams, kiti – mokami arba skirti kviestiniams svečiams. Nepaisant to pagrindiniuose atviruose renginiuose apsilankė po 700–900 dalyvių, t. y. kiek daugiau nei pusė Vilniuje viešinių mokslininkų.

2016 m. rugpjūčio 30 d. EAA kongresas neoficialiai pradėtas kviestinių svečių prezidentiniais pietumis, inicijuotais EAA prezidento prof. Felipe Criado-Boado, Ispanijos nacionalinės mokslinių tyrimų tarybos (CSIC) ir mokslų instituto INCIPIT vadovo. 30-ies įvairių šalių archeologijos srityje dirbančių įstaigų, asociacijų ir kitų susivienijimų vadovai turėjo galimybę kartu aptarti strateginius ateities tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir bendros archeologijos mokslo politikos klausimus. Oficiali EAA kongreso atidarymo ceremonija, vykusį 2016 m. rugpjūčio 31 d. Nacionaliniame muziejuje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, – subūrė 700 kongreso dalyvių. Renginyje susirinkusiuosius sveikino kultūros ministras Šarūnas Birutis, Vilniaus miesto meras Remigijus Šimašius, Vilniaus universiteto rektorius Artūras Žukauskas, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktorės pavaduotojas Algimantas Degutis bei EAA pirmininkas Felipe Criado-Boado (5 pav.). Atidarymo ceremonijos metu taip pat įteiktas Europos archeologinio paveldo prizas – nuo 1999 m. EAA įsteigtas apdovanojimas už nuopelnus (nebūtinai mokslinius) archeologijos srityje. Apdovanojimą atsiėmė Stafordšyro universiteto mokslininkė dr. Caroline Sturdy Colls (Jungtinė Karalystė) ir projektas *Unité d'archéologie de la ville de Saint-Denis* (Prancūzija). Prizai taip pat įteikti EAA geriausių stu-

5 pav. Vilniaus universiteto rektorius prof. A. Žukauskas ir Archeologijos katedros vedėjas prof. A. Kuncevičius sveikina atvykusį EAA prezidentą prof. F. Criado-Boado atidarymo ceremonijos metu. G. Zakaruskaitės nuotrauka

6–8 pav. 22-ojo EAA kongreso atidarymo ceremonijos akimirkos. G. Zakaruskaitės nuotraukos

dentų, rengiančių mokslines disertacijas, darbų kategorijoje. Nuo 2002 m. organizuojamo konkurso, kurio prizai skiriami už inovatyvias ir originalias rengiamų mokslo darbų idėjas, nugalėtojais tapo Sian Mui (tema *Positioning Ritual: Death and Representation in Early Medieval England*) ir Shumon Hussain (tema *Gazing at Owls? The Role of Human-Strigiform Interfaces in the Gravettian of East-Central Europe*). EAA kongreso dalyviams buvo pristatytas ir Lietuvos archeologijos paveldas, jo apsaugos problematika ir aktualijos (pranešimas *Lithuanian Archaeology: Science and Heritage. Main Development Trends after 1990's*, autoriai prof. A. Kuncevičius, prof. R. Laužikas, A. Žilinskaitė).

Renginių papuošė ir specialiai šiam kongresui skirtas leidinys *A Hundred Years of Archaeological Discoveries in Lithuania*, reprezentuojančio svarbiausius Lietuvos teritorijoje vykdytus archeologinius tyrimus, pristatymas (6–8 pav.).

Siekiant kuo išsamiau EAA kongreso dalyviams pristatyti Lietuvos archeologijos paveldą, 2016 m. rugsėjo 1 d. Vilniaus miesto gynybinės sienos bastėje renginio dalyviams duris atvėrė specialiai šiam renginiui parengta paroda „Naujausi Lietuvos archeologijos atradimai“. Parodoje pristatyti radiniai, aptikti paskutinių 15 metų archeologinių tyrimų Lietuvoje metu, nors jie sudaro tik mažą dalį visų naujausių atradimų Lietuvoje. Parodoje eksponuoti radiniai atspindi įvairią Lietuvos archeologinę medžiagą nuo akmens amžiaus iki XIX amžiaus napoleonistikos. Lietuvos nacionalinio muziejaus atidarytą paskutiniais dešimtmečiais surastų puošniausių ir vertingiausių archeologinių radinių, saugomų įvairiuose Lietuvos muziejuose, parodą aplankė daugiau nei 600 EAA kongreso dalyvių, kurie turėjo galimybę ne tik pasidairyti po ekspoziciją, bet ir nužvelgti vakarėjančio Vilniaus panoramą. Vakaro socialinę programą tęsė kasmetinis kongreso dalyvių vakaras *Annual Party*, vykęs koncertų salėje „Vakaris“, sutraukęs 900 lankytojų ir skirtas neformaliai pokalbiui bei archeologo Igno Vaicekausko muzikai.

Trečioji EAA kongreso diena kasmet skiriama teminiams renginiams ir dalykiniams susitikimams. 2016 m. rugsėjo 2 d. susitikimų ciklą pradėjo kasmetinis EAA narių susirinkimas (*Annual Business Mee-*

9 pav. Kasmetinis EAA narių susirinkimo posėdis, ant scenos – EAA tarybos nariai. K. Pesecko nuotrauka

ting), kurio metu buvo renkami nauji tarybos nariai, EAA pirmininkas pristatė metinę asociacijos veiklos ir finansinę ataskaitas, EAA įstatų pakeitimo projektą, kitas aktualijas ir planuojamų atlikti darbų gaires. Vilniaus universiteto Teatro salėje vykęs renginys – visuotinio narių susirinkimo atitikmuo ir vienas svarbiausių susitikimų, siekiant priimti EAA strateginius sprendimus (9 pav.). Tą patį vakarą besidomintieji viduramžių archeologija dalyvavo jiems skirtame vakare (*MERC Party*), inicijuotame Viduramžių archeologijos tyrimų bendrijos (*MERC, Medieval Europe Research Community*). Pastaroji, nuo 2012 m. tapusi neatskiriama EAA dalimi, vienija viduramžių archeologijos (400–1600 m. po Kr.) tyrėjus iš Europos. Vakare apsilankė 250 dalyvių. Tuo pačiu metu Vilniaus universiteto kavinėje rinkosi Jungtinės Karalystės ir kitų šalių archeologai, dalyvaujantys Didžiosios Britanijos archeologų profesionalų instituto (*CIFA, The Chartered Institute for Archaeologists*), turinčio 3 100 individualių ir 70 kolektyvinių narių, veikloje. Vidutiniškai 100 šios organizacijos narių kasmet susitinka EAA kongresų metu specialiai jiems skirtame vakare.

2016 m. rugsėjo 3 d. 22-asis EAA kongresas buvo išskilmingai uždarytas vakarienės, vykusios „Vilnius Grand Resort“ viešbutyje, metu. Renginyje dalyvavo 350 asmenų: EAA tarybos nariai, rėmėjai ir organizatoriai, savanoriai, kviestiniai svečiai ir kiti. Renginyje įteiktos kultūros ministro ir Vilniaus universiteto

10 pav. EAA prezidento prof. Felipe'ės Criado-Boado kalba EAA kongreso uždarymo ceremonijos metu. G. Zakaruskaitės nuotrauka

11 pav. 22-ojo EAA kongreso uždarymo ceremonijos dalyviai. G. Zakaruskaitės nuotrauka

rektorius padėkos, gėlės, skambėjo padėkos žodžiai renginio organizatoriams, globėjams ir draugams. EAA prezidentas prof. Felipe Criado-Boado ne tik uždaryme, bet ir vėliau atsiųstame padėkos laiške pažymėjo, kad jo, EAA tarybos ir dalyvių, su kuriais daug bendravo, nuomone, tai buvo puikiai organizuotas kongresas, o jo dalyviai išvažiavo kupini geriausių, puikių išpūdžių apie šį svarbų renginį, ir, kaip sakoma Ispanijoje, „net angelai jus globojo tomis saulėtomis dienomis“ (10–14 pav.).

Ilgai lauktas XXII Europos archeologų asociacijos kongresas netruko ateiti ir greitai praėjo. Ko gero, tokio ar panašaus dydžio archeologinis renginys Lietuvoje bus labai negreitai. Tačiau galima pasidžiaugti,

12 pav. 22-ojo EAA kongreso savanorių komanda kartu su EAA prezidentu prof. F. Criado-Boado uždarymo ceremonijos metu. G. Zakaruskaitės nuotrauka

13–14 pav. 22-ojo EAA kongreso uždarymo ceremonijos akimirkos. G. Zakaruskaitės nuotrauka

kad šis renginys atliko milžinišką darbą populiarindamas Lietuvą ir jos archeologinį paveldą, taip pat pristatydamas Vilniaus universitetą ir, žinoma, Archeologijos katedrą, žymiausius nekilnojamojo kultūros

paveldo objektus, muziejus ir kt. Todėl belieka tęsti darbus, bendraujant su kolegomis iš Europos ir pasaulio, ir tikėtis, kad vieną dieną Lietuva taps Pasaulio archeologų kongreso organizatore.

Agnė Žilinskaitė